

RASEBORG
RAASEPORI

RASEBORG.FI

Utvärderingsberättelse 2019

Innehållsförteckning

	Rekommendationer	3
1	Revisionsnämnden	4
2	Förverkligandet av de verksamhetsmässiga målsättningarna	5
2.1	Koncerttjänster	6
2.1.1	Utvecklingsavdelningen	6
2.2	Social- och hälsovårdssektorn	6
2.3	Bildningssektorn	6
2.4	Tekniska sektorn	7
2.4.1	Avfallsnämnden	7
2.5	Raseborgs Vatten	8
3	Uppföljning av utvärderingsberättelsen för år 2018	8
4	Raseborgs ekonomiska utveckling	11
4.1	Den ekonomiska utvecklingen under ekonomiplaneperioden	11
4.2	Balansering av ekonomin enligt med kommunallagen	12
4.3	Balansering av ekonomin enligt kommunallagen framöver	14
5	Personal	14
6	Sammandrag	15
7	Underskrifter	16

Rekommendationer

Rekommendation	Sektor
I förvaltningsstadgans §13 har angivits riktlinjer för jäv. Enligt revisionsnämndens mening saknar protokollen ändamålsenliga uppgifter om jävsgrunder.	Alla
Att för respektive sektor skapa en s.k. årsklocka för att säkerställa att aktuella ärenden, lagstadgade planer etc blir utförda i rätt tid.	Alla
Enligt revisionsnämndens mening kunde samarbetet mellan förtroendevalda och tjänstemän ytterligare utvecklas för att klargöra linjedragningar och utveckla ömsesidigt förtroende.	Alla
Revisionsnämnden rekommenderar att förvaltningsstadgan uppdateras.	Koncerntjänster
Revisionsnämnden rekommenderar att man fäster speciell tyngdpunkt på att få vårdkedjor optimerade.	Social- hälsovårdssektorn
Revisionsnämnden påpekar att underbemanning inom barnskyddet kan ha stora konsekvenser i framtiden och rekommenderar att åtgärda situationen.	Social- hälsovårdssektorn
Revisionsnämnden rekommenderar att tekniska sektorn tar en aktivare roll för att Raseborg skall bli en koldioxidneutral kommun.	Tekniska sektorn
Revisionsnämnden påpekar att en underbemanning inom planeringstjänster kan ha allvarliga konsekvenser för stadens utveckling. Revisionsnämnden rekommenderar att underbemanningen inom planläggningen utreds och åtgärdas.	Tekniska sektorn
Eftersom alla transporter har en negativ inverkan på miljön, borde avfallsnämnden i planering och direktiv bättre beakta den miljöpåverkan avfallstransporterna har då det gäller fastighetsbaserad insamling av olika avfallsfraktioner. Revisionsnämnden rekommenderar att miljöaspekterna framöver beaktas noggrannare.	Avfallsnämnden
Eftersom stadens reningsverk för avloppsvatten har betydlig negativ inverkan på mottagarvattendragens vattenkvalitet efterlyser revisionsnämnden att reningsverkens teknik och skötsel uppdateras kontinuerligt. Revisionsnämnden rekommenderar bättre kommunikation av undersökningar hur avloppsvattnets renats under året framförs framöver.	Raseborgs Vatten
Revisionsnämnden rekommenderar att staden vidtar strukturella åtgärder för att förbättra ekonomin genom åtgärder, vilka även har en effekt på verksamhetsbidragsnivå.	Alla
Revisionsnämnden poängterar särskilt vikten av en fungerande och aktiv koncernstyrning och –uppföljning för att med målstyrning och uppföljning kunna påverka koncernsamfundens verksamhet och ekonomi och där via koncernens nyckeltal, enligt vilka de lagstadgade kriterierna för utvärderingen av koncernens ekonomis balans utformas. Revisionsnämnden föreslår att man i en allt större utsträckning skulle formulera konkreta, mätbara ekonomiska målsättningar för stadens dottersamfund och deras nyckeltal, genom vilka man skulle få möjligheten att påverka koncernbokslutets nyckeltal.	Koncerntjänster

1 Revisionsnämnden

Revisionsnämnden som valdes för fullmäktigeperioden 2017-2021 har följande sammansättning:

Ordinarie:	Ersättare:
Ann-Katrin Bender	Lea Adolfsson
Reija Mettovaara	Kukka-Maaria Luukkonen
Stefan Högnabba	Christer Forsskåhl
Ann-Christine Forsell	Tauno Skogberg
Kerstin Gottberg	Sirkka-Leena Holmberg
Magnus Gottberg	Nina Björkman
Jussi Karhila	Harri Burtsov
Patrick Jönsson	Veikko Kauppinen
Tatu Tyni	Tomi Halonen

Som ordförande fungerade Ann-Katrin Bender och som viceordförande Reija Mettovaara.

I kommunallagens 121 § stadgas följande gällande revisionsnämndens uppgifter:

”Fullmäktige tillsätter en revisionsnämnd för organiseringen av granskningen av förvaltningen och ekonomin samt utvärderingen. Nämndens ordförande och vice ordförande ska vara fullmäktigeledamöter.

Revisionsnämnden ska

- 1) bereda de ärenden som gäller granskningen av förvaltningen och ekonomin och som fullmäktige ska fatta beslut om,
- 2) bedöma huruvida de mål för verksamheten och ekonomin som fullmäktige satt upp har nåtts i kommunen och kommunkoncernen och huruvida verksamheten är ordnad på ett resultatrikt och ändamålsenligt sätt,
- 3) bedöma hur balanseringen av ekonomin utfallit under räkenskapsperioden samt den gällande ekonomiplanens tillräcklighet, om kommunens balansräkning visar underskott som saknar täckning,
- 4) se till att granskningen av kommunen och dess dottersammanslutningar samordnas,
- 5) övervaka att skyldigheten enligt 84 § att redogöra för bindningar iakttas och tillkännage redogörelserna för fullmäktige,
- 6) för kommunstyrelsen bereda ett förslag till bestämmelser om nämndens uppgifter i förvaltningsstadgan samt till budget för utvärderingen och granskningen.

Revisionsnämnden gör upp en utvärderingsplan och lämnar för varje år fullmäktige en utvärderingsberättelse som innehåller resultaten av utvärderingen. Fullmäktige behandlar utvärderingsberättelsen i samband med bokslutet. Nämnden kan även ge fullmäktige andra sådana utredningar om resultaten av utvärderingen som den anser vara behövliga”.

Revisionsnämnden har under året hört ansvariga tjänsteinnehavare och bekantat sig med olika utvalda enheter. Under räkenskapsperioden har revisionsnämnden sammankommit 9 gånger, till revisionsnämndens möten har inkallats 10 skilda personer.

Revisionsnämnden har under året skött den lagstadgade revisionen med Helge Vuoti, OFGR, som ansvarig revisor.

2 Förverkligandet av de verksamhetsmässiga målsättningarna

Det ekonomiska utfallet för räkenskapsperioden var -6,17 m€ jämfört med budgeterade + 1,3 m€. De främsta orsakerna till det stora underskottet är skattekortsreformen och de stigande kostnaderna inom specialistsjukvården. Skatteintäkterna utföll 5 m€ lägre än budgeterat (dock blev statsandelarna 1 m€ högre än budgeterat). Det kumulativa underskottet uppgår nu till 11,5 m€. Således är risken stor att staden kommer att klassas som kriskommun inom de närmaste kommande åren.

Stadens nya strategi godkändes sommaren 2018 och hela personalen har engagerats i arbetet med handlingsplanen, där strategin konkretiseras.

Under året 2018 godkändes stadens direktiv för intern kontroll och personalen har fått utbildning om det nya direktivet. Revisionsnämnden konstaterar dock att stadens förvaltningsstadga inte uppdaterats under 2019 men ser fram emot att ta del av denna under våren 2020. Enligt revisionsnämndens åsikt hade det varit önskvärt att uppdatera direktivet för intern kontroll och förvaltningsstadgan samtidigt iom att dessa kan komma att påverka varandra.

Revisionsnämnden rekommenderar att förvaltningsstadgan uppdateras.

Driften

Stadens verksamhetsbidrag var -168,9 m€ mot -169,5 m€ i den ändrade budgeten som underskreds således med ca 0,6 m€.

Överskridningar noteras inom Omsorgsavdelningen 520 t€ (0,5 %) efter tilläggsanslag om 4 m€. Överskridningen hänför sig till specialistsjukvården - för orsakerna till överskridningen har redogjorts i bokslutet.

Investeringar

Investeringarna var budgeterade till 12,2 m€(netto) medan utfallet blev 10,5 m€ och därmed 1,7 m€ under budget. Bland investeringarna kan lyftas fram Kosthållsutredningen som utföll 640 t€ under budget, Trafikledsarrangemang RV 25 utföll 710 t€ under budget och Svartåns fiskevägar som utföll 470 t€ större än budgeterat.

Upplåningens förverkligande

Stadens lånestock hade budgeterats att öka med ca 7,9 m€ till totalt 114,4 m€ medan utfallet blev en ökning om 8,6 m€ till totalt 115,1 m€. Stadens lånebörda är därmed vid bokslutet 2019 4.177 €/inv och är 1.138 € högre än landets medeltal 3.039 €/inv (2018). Koncernens lånebörda vid slutet av året var 5.192 €/inv, året innan var motsvarande tal 4.642 €/inv medan landets genomsnitt var 6.540 €/inv år 2018.

Således kan konstateras att lånebördan vuxit och att moderkommunens skuldbörda överskrider landets genomsnitt medan koncernens lånebörda ännu ligger under landets medeltal.

Invånarantalet

Vid bokslutstidpunkten är stadens invånarantal 27.554 personer, medan siffran året innan var 27.626 och 27.871 år 2017. I rådande budget-ekonomiplan är invånarantalet beräknat att minska till 27.450 personer. Invånarantalet visar således på en sjunkande trend. Revisionsnämnden konstaterar att en sjunkande trend för invånarantalet kombinerat med en trend av ökad skuldsättning lägger press på stadens ekonomi.

2.1 Koncerttjänster

Verksamhetsbidraget blev -8,06 m€ mot ursprungligen budgeterade -8,55 m€ och -8,48 m€ i den ändrade budgeten. Verksamhetsbidraget var således 0,57 m€ bättre än i den ändrade budgeten. De verksamhetsmässiga målsättningarna är i stort sett uppfyllda.

2.1.1 Utvecklingsavdelningen

Det ekonomiska utfallet underskrider det budgeterade på grund av högre intäkter (t.ex. resemässan, marknaden och Bokkalaset) och inbesparingar gällande personalkostnaderna och lägre betalningsandelar till Novago. Samarbetet med Novago upplevs nu fungera väl. I fråga om hur målen för verksamheten har uppfyllts kan konstateras att arbetslöshetsgraden var en aning högre än tidigare, trots att antalet arbetslösa personer minskade – detta på grund av att det totala antalet innevånare fortsatte att minska.

2.2 Social- och hälsovårdssektorn

Social- och hälsovårdssektorn uppvisar som helhet ett verksamhetsbidrag på -106,5 m€ mot -101,9 m€ i den ursprungliga budgeten och 105,9 m€ i den ändrade budgeten. Detta innebär en överskridning om 0,52 m€ jämfört den ändrade budgeten. Överskridningen hänför sig till specialistsjukvården för vilken den ursprungliga budgeten var -37 m€ och för vilken tilläggsanslaget om 4 m€ beviljades. Trots detta blev specialistsjukvårdens utfall -41,6 m€, vilket utgör en överskridning om 0,63 m€.

Revisionsnämnden noterar som oroväckande den i bokslutets verksamhetsberättelse uttryckta utmaningen att rekrytera läkare vilket medfört ökad användning av köptjänster. Inom barnskyddets och familjecenterverksamheten har klientantalet ökat drastiskt och speciellt inom barnskyddet upplevs rekryteringssituationen som svår vilket medfört överbelastning hos befintlig personal som följd av underbemanning.

Specialsjukvården som ligger bakom periodens överskridning tampas med att kostnaden stiger årligen och var 2019 betydligt högre än medeltalet inom HUS-kommunerna (~46 % högre än i de nyländska kommunerna i medeltal). Detta beror på att Raseborgs användningsgrad av specialistsjukvårdstjänster var 41 % av befolkningen mot Nylands genomsnittliga användningsgrad om 32 %.

Kostnaden för tjänster producerade i specialistsjukvårdens regi är nästan dubbelt så stor som kostnaden för tjänster producerade i stadens egen regi. Enligt revisionsnämndens uppfattning har vårdkedjornas utformning en central roll i stävandet av kostnaderna för specialistsjukvården – genom optimerade vårdkedjor vårdas klienterna på rätt nivå. Förebyggande arbete påverkar även kostnadsbildningen, men inbesparingar från detta skördas först på sikt.

Revisionsnämnden rekommenderar att man fäster speciell tyngdpunkt på att få vårdkedjorna optimerade. Revisionsnämnden påpekar att underbemanning inom barnskyddet kan ha stora konsekvenser i framtiden och rekommenderar att åtgärda situationen.

Revisionsnämnden noterar att straffavgifterna för specialistsjukvården minskat till ca 30 t€ år 2019 jämfört med ca 500 t€ 2018.

2.3 Bildningssektorn

Årets verksamhetsbidrag var 99,5 % av det budgeterade, dvs -59,4 m€ och höll sig således inom budgetramarna.

Bildningssektorn har klarat av att uppnå de uppsatta målen på ett tillfredställande vis. Utvecklingsarbetet har hämmats av personalväxlingar.

Inom småbarnspedagogiken och skolväsendet konstateras minskningar i elevantalet i nästan alla skolor. Servicenätsutredningen visar bland annat att beläggningsgraden för stadens skolfastigheter är 68 %. Då antalet elever stadigt minskar kommer staden att ha 1.200 tomma platser år 2025. För dagvårdens del är beläggningsgraden 85 %. Samtidigt visar utredningen på ett investeringsbehov gällande förnyandet och renoverandet av stadens skolfastigheter. Trenden med sjunkande elevantal lägger press på omorganiseringar av skolnätet anpassade till de ekonomiska ramar som det nya elevantalet stipulerar. Detta är i sista hand en politisk fråga.

Fritidsenhetens budget överskreds som helhet med 1,1 % (~25 t€). Främsta orsaken till överskridningen var enheten för motion och idrott som överskred sin budget p.g.a. två motionsprojekt för vilka fås bidrag av Regionförvaltningsverket – dessa projekt var inte budgeterade.

Kulturinstitutet har arbetat för samorganisering av verksamhetskulturen samt ordnat utbildning för hela personalen.

Bibliotekens budget underskreds 0,7 % (~13 t€) medan muséerna överskred sin budget med 1 % (~9 t€).

2.4 Tekniska sektorn

Tekniska sektorns verksamhet har varit planerlig. För ekonomins del kan man konstatera att verksamhetsbidraget var 2,25 m€, alltså en aning bättre än budgeterade 1,92 m€. Den snörika vårvintern gjorde att kostnaderna för köptjänster överskreds i början av året. Också kosthållets interna kostnader har varit litet högre än planerat. Det stora antalet investeringsprojekt har lett till att den nuvarande personalstyrkan inte hinner övervaka alla projekt så noga som är önskvärt. Under året har en projektchef rekryterats till investeringsavdelningen för att råda bot på detta.

Tekniska sektorn har som målsättning att vara aktiv för att uppnå målen som en koldioxidneutral kommun. En uppdatering av energi- och klimatprogrammet från 2013 torde vara en förutsättning för att Raseborg kunde räkna sig som en aktiv HINKU-kommun. Här har tekniska sektorn ett stort ansvar.

Revisionsnämnden rekommenderar att tekniska sektorn tar en aktivare roll för att Raseborg skall bli en koldioxidneutral kommun.

Att vidareutveckla den elektroniska uppföljningen av arbetstider och fordon har varit en av målsättningarna under året. Uppföljningen ger realtidsdata om var olika kostnader uppstått och de utgör ett underlag för ekonomisk planering.

En av planläggningens målsättningar för 2019 var att inleda arbetet med att uppgöra en utvecklingsbild för markanvändningen för Raseborgs hela geografiska region. Projektet är inskrivet i stadens nya strategi och skall basera sig på resultaten av den servicenätsutredning som gjorts. Efterfrågan på boende i centrum gynnas av detaljplanen för Järnvägsgatan-Liljedahlsgatan i Ekenäs och Stationsbacken i Karis.

Revisionsnämnden påpekar att en underbemanning av planeringstjänster kan ha allvarliga konsekvenser för stadens utveckling. Revisionsnämnden rekommenderar att underbemanningen inom planläggningen utreds och åtgärdas.

2.4.1 Avfallsnämnden

Efter sammanslagning av Västra Nylands avfallsnämnd och Borgå regionala avfallsnämnd började Nylands avfallsnämnd sin verksamhet 1.1.2019. Nylands avfallsnämnd har ansvaret för över 228.000 innevänares avfallshantering i västra och östra Nyland. En av de viktigaste tyngdpunkterna för år 2019 har varit att ta i bruk gemensamma avfallshanteringsföreskrifter och gemensamma avfallstaxa för hela nämndens område. Avfallsnämnden har ansvaret för avfallstransportregistret. Registret är

heltäckande för blandavfallet som kommunen ansvarar för, men uppgörande av ett register för slamtransporterna har visat sig utmanande emedan transportbolagens bokföring av transporterna varit bristfällig.

Eftersom alla transporter har en negativ inverkan på miljön, borde avfallsnämnden i planering och direktiv bättre beakta miljöpåverkan av avfallstransporterna då det gäller fastighetsbaserad insamling av olika avfallsfraktioner. Revisionsnämnden rekommenderar att miljöaspekterna framöver beaktas noggrannare.

2.5 Raseborgs Vatten

Raseborgs Vatten hade 6.756 fastigheter anslutna till sitt vattenförsörjningsnät vid årsslutet. Den sålda vattenmängden 1.329.000 m³, uppnådde inte helt budgeterad nivå på 1.370.000 m³. Räkenskapsperiodens överskott blev också litet mindre än budgeterat 792.000 €. Under året har en del rörsaneringsarbeten blivit gjorda i nära samarbete med Tekniska sektorns arbeten. Karis Vattentorn har sanerats och blir färdigt i början av år 2020. Bruksvattnets och avloppsvattnets kvalitet har uppföljts enligt plan och kvalitetskraven har uppnåtts. Raseborgs Vatten har beslutat att uppdatera hushållsvattenproduktionens riskbedömning från vattentäkt med omgivning till konsumentens vattenkran. Arbetet skall utföras med ett riskhanteringsprogram, WPS, (Water Safety Plan) tillsammans med konsultbolaget Ramboll. Eftersom vattenhanteringen, både för hushålls- och avfallsvattnet, är mycket energikrävande kommer vattenverket i framtiden att satsa på solpaneler för att minska på miljöpåverkan.

Eftersom stadens reningsverk för avloppsvatten har betydlig negativ inverkan på mottagarvattendragens vattenkvalitet efterlyser revisionsnämnden att reningsverkens teknik och skötsel uppdateras kontinuerligt. Revisionsnämnden rekommenderar bättre kommunikation av undersökningar hur avloppsvattnets renats under året framförs framöver.

3 Uppföljning av utvärderingsberättelsen för år 2018

Sektor	Rekommendation	Status	Motivering
Alla sektorer	Upprättande av en plan för kompetensöverföring.	Klar	En plan för kompetensöverföring har beretts av stadens personalavdelning och ärendet har behandlats i samarbetskommittén 11.9.2019 och i personalsektionen 18.9.2019.
Alla sektorer	Fullmäktige får behandla dylika förändringar (uteblivna inbesparingar) som en budgetändring.	Ännu aktuell	
Alla sektorer	Sektorerna inkommer med förslag på förändringar på målsättningar som härrör sig till budgetändringen.	Ännu aktuell	
Koncerttjänster	Att man i strategins handlingsprogram tydligare visar på hur de lagstadgade sju punkterna förverkligas i stadens strategi.	Klar	I det av stadsstyrelsen godkända handlingsprogrammet för stadens strategi finns antecknat för alla åtgärder hur de uppfyller de sju lagstadgade punkterna.
Social- och hälsovårdssektorn	Sektorn rekommenderas redan i budgeteringsskedet ta i beaktande den årliga kostnadsökningen i branschen	Ännu aktuell	Budgeten gjordes upp med gällande ekonomiplan, som beaktade åtgärdsprogrammet Raseborg 2020. Sektorn

	för att undvika överskridningar i budgeten.		påtalade att budgetförslaget innehöll en risk för underbudgetering i enlighet med Stadsstyrelsens direktiv.
Social- och hälsovårdssektorn	Sektorn gör en helhetsplan på hur en hållbar ekonomi och välfärdsskapande verksamhet kan skapas.	Ännu aktuell	Man jobbar kontinuerligt med att utveckla och försnabba vårdkedjorna för att därmed sänka kostnaderna inom specialsjukvården. Problem utgörs av att man saknar vissa resurser för att göra behövliga satsningar inom den egna verksamheten för att kunna minska på behovet av specialsjukvård. En satsning på förebyggande verksamhet och integrering av primär- och specialsjukvården är ett led i både kvalitativ och ekonomisk utveckling.
Social- och hälsovårdssektorn	Kontinuerlig uppföljning av budgetutfallet och kostnaderna, samt åtgärder föranledda av dessa.	Fortgår kontinuerligt	Budgetutfallet följs kontinuerligt upp med sektorns standardiserade uppföljningsblanketter och månatlig rapportering av enhetschefer till avdelningschefer. Budgetutfall och prognos rapporteras månatligen till ekonomiavdelningen och kvartalsvis till Social- och hälsovårdsnämnden.
Bildningssektorn	Bildningsnämnden uppmanas att agera i enlighet med de av fullmäktige fastställda målsättningarna eller föra ett förslag på förändring till fullmäktige under budgetåret med motivering till varför de inte kan förverkligas.	Klar	Bildningsnämnden bad inte om budgetändring trots att beslut om nedläggningen av skolor inte verkställdes eftersom den budgetram som givits inte överskreds.
Bildningssektorn	Sektorn rekommenderas utreda hur staden kan ingripa i ett tidigt skede för att stöda barnens utveckling, redan i småbarnspedagogiken, och ge familjerna den hjälp som behövs.	Fortgår kontinuerligt	Bildningssektorn jobbar aktivt med att kartlägga och utveckla sin egen verksamhet och det sektorövergripande samarbetet. Bildningssektorn och social- och hälsovårdssektorn har ett bra samarbete och en gemensam målsättning för utvecklandet av verksamheten.
Tekniska sektorn	Sektorn uppmanas förenhetliga arbetsätten enligt planerna.	Ännu aktuell	
Tekniska sektorn	Försäljningen av fastigheter rekommenderas vara en del av koncerttjänster. Fastighetsförsäljningens utfall påverkar ett flertal sektorer (tekniska: underhåll och intern hyra, användande sektor: intern hyra och ändamålsenliga utrymmen, ekonomi; resultat-	Klar	Att intäkterna för fastighetsförsäljning bokförs i tekniska sektorns budget torde bero på att marken "förädlas" via tekniska sektorns s.k. kärnverksamhet. Försäljningsinkomsterna bokförs separat från övriga verksamhetsinkomster på

	och balansräkningen) och är strategiskt viktiga.		egna kostnadsställen. Försäljningsvinsterna används inte till att täcka kostnader för annan verksamhet.
Tekniska sektorn	Ta ställning till hur informationen om de åtgärder som görs för att förbättra inomhusluften kan bli mera kontinuerlig och lättillgänglig.	Klar	Stadens inomhusluftgrupp har sammanträtt regelbundet, åtgärder för att förbättra inomhusluften har vidtagits i de byggnader, för vilka man har fått anmälningar i anslutning till inomhusluften. Inomhusluftsarbetsgruppens arbetsmetoder samt ansvarsområden och åtgärderna för respektive medlem i gruppen specificeras i ett dokument som tas i bruk under hösten 2019.
Tekniska sektorn	Sektorn uppmanas till en fortsatt tydlig och transparent behandling av kostnaderna för investeringar och grundrenoveringar.	Klar	I stadens budget anvisas separata anslag för investeringar och driftskostnader. En investering påverkar objektets tekniska och bokföringstekniska värde medan arbeten av underhållskaraktär upprätthåller objektets värde.
Tekniska sektorn	Det bör finnas tillräckliga resurser för att leda och övervaka dessa projekt.	Klar	På grund av stadens investeringsbehov de kommande åren prioriteras övervakningen av investeringsprojekten. Stadens tekniska personal är inte med nuvarande personalstyrka dimensionerad att självständigt förverkliga investeringsprojekt. Under år 2019 anställs en projekt-/arbetsledare för att leda investeringsprojekt och koordinera arbetsprocesser.

Sammantaget kan konstateras att Revisionsnämndens rekommendationer tagits i beaktande.

4 Raseborgs ekonomiska utveckling

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Landet 2018
Verksamhetskostnader, €/inv	5949	6002	6071	6443	6893	6686	6686	6915	6787	6652	6975	7184	6721
Inkomstskattesats	20,3 4	20,0 0	21,0 0	21,0 0	21,0 0	21,0 0	22,0 0	22,0 0	22,0 0	22,0 0	22,0 0	22,0 0	19,84
Statsandelar €/inv	1460	1602	1634	1689	1836	1895	1830	1840	1939	1984	1951	1978	1540
Lånestock €/inv	2820	2978	2829	2902	3506	3978	4194	4233	4238	3909	3855	4177	3039
Årsbidrag €/inv	45	121	494	231	-13	193	85	117	303	565	135	18	376
Årsbidrag % av avskrivningarna	25	61	220	100	-6	74	38	56	137	249	58	7,6	94
Periodens över-/underskott m€	-4,5	-1,61	+7,9 6	0,0	-7,3	+16, 62	-3,96	-2,59	+2,3	+9,4	-2,69	-6,17	
Akkumulerade underskott €/inv	-839	-892	-614	-616	-873	-298	-437	-499	-419	-84	-182	-407	2061

Ur statistiken ovan kan konstateras Raseborgs ekonomiska utveckling samt återspeglas och jämföras med genomsnittliga uppgifter för hela landet 2018. I jämförelse med hela landets genomsnittliga siffror kan lyftas fram stadens skattesats som överstiger landets genomsnitt drygt två procentenheter; lånestocken per invånare som är något högre än landets genomsnitt; årsbidraget per invånare som är märkbart lägre än landets genomsnitt samt det ackumulerade underskottet per invånare i jämförelse med landets kommuners genomsnittliga ackumulerade underskott per invånare.

Sammantaget kan konstateras att ovanstående nyckeltal för Raseborgs del på flertalet punkter är märkbart sämre än landets medeltal. Vidare kan konstateras att ovannämnda nyckeltal för Raseborgs del visar på en negativ trend som det vore viktigt att staden vidtar åtgärder för att bryta.

4.1 Den ekonomiska utvecklingen under ekonomiplanepreioden

Stadens budget och ekonomiplan för åren 2020-2022 ser ut som följande (staden inkl. affärsverk):

	2020	2021	2022
Räkenskapsperiodens över-/underskott	212 280,00	2 174 740,00	4 463 740,00
Verksamhetsbidrag	-172 619 240,00	-174 340 260,00	-174 490 260,00
Skatteinkomster	119 262 000,00	121 705 000,00	124 035 000,00
Statsandelar	59 496 020,00	60 806 000,00	61 037 000,00
Årsbidrag	7 113 480,00	9 224 740,00	11 713 740,00
Akkumulerat över-/underskott	-11 789 000,00	-9 614 000,00	-5 151 000,00
Lånestock (t€)	117 845,00	121 293,00	120 128,00
Lån €/inv (inv.antal 27450 pers)	4 293,00	4 419,00	4 376,00

Ur budgetsiffrorna framstår att räkenskapsperiodens resultat förväntas förbättras under ekonomiplanepreioden. På verksamhetsbidragsnivå kan konstateras att den prognosticerade utvecklingen är negativ, vilket innebär att den gynnsamma utvecklingen av periodens resultat är långt beroende av utvecklingen av skatteintäkterna och statsandelarna. Skulle skatteinkomsternas och statsandelarnas utveckling komma att vara sämre än det prognosticerade skulle detta ha direkta konsekvenser på periodens resultat och samtidigt även det ackumulerade överskottet.

Revisionsnämnden rekommenderar således att staden vidtar strukturella åtgärder för att förbättra ekonomin genom åtgärder, vilka även har en effekt på verksamhetsbidragsnivå.

I sammanhangen bör noteras att rådande Corona-epidemi kan komma att ha kännbara konsekvenser för de kommande årens ekonomi, inte minst för skatteintäkterna och statsandelarna.

Lånestocken förväntas stiga något under ekonomiplanepérioden jämför med nivån för år 2019 och är därmed högre än landets genomsnitt (2018: 3.039 €/inv.).

4.2 Balansering av ekonomin enligt med kommunallagen

I den gällande kommunallagen har fastställts följande kriterier för balansering av kommunens ekonomi:

- Ekonomiplanen ska vara i balans eller visa överskott. Ett underskott i kommunens balansräkning ska täckas inom fyra år från ingången av det år som följer efter det att bokslutet fastställdes (110 §). Ett utvärderingsförfarande kan inledas om kommunen inte har täckt underskottet i kommunens balansräkning inom den lagstadgade tidsfristen.
- Enligt kommunallagens §118 kan ett utvärderingsförfarande dessutom inledas om underskottet i kommunkoncernens senaste bokslut är minst 1.000 euro per invånare och i det föregående bokslutet minst 500 euro per invånare eller om de ekonomiska nyckeltal för kommunens och kommunkoncernens ekonomi som beskriver tillräckligheten eller soliditeten i kommunens finansiering två år i följd har uppfyllt följande gränsvärden:
  - 1) kommunkoncernens årsbidrag är negativt utan de enligt lagen om statsandel för grundservice (1704/2009) 30 §:s enliga beviljade diskretionära höjningen av statsandel;
  - 2) kommunens inkomstskatteprocent är minst 1,0 procentenhet högre än samtliga kommuners vägda genomsnittliga inkomstskatteprocent;
  - 3) kommunkoncernens lånebörda överskrider samtliga kommunkoncerners genomsnittliga lånebörda med minst 50 procent;
  - 4) kommunkoncernens relativa skuldsättning är minst 50 procent

För Raseborgs del ser de ovannämnda, sk. kriskommunkriteriernas nyckeltal ut som följande:

Nyckeltal	2018	2019	Landet (2018)
1) Årsbidrag	12.067 t€	8.307 t€	
2) Skattesats	22 %	22 %	19,84 %
3) Lånebörda, konc. €/inv.	4.642 €	5.192	6.540
4) Relativ skuldsättning, konc.	65 %	67,8 %	80,7 %

Ur sammanställningen ovan framgår att nyckeltalen för punkterna 2 och 4 överskrider de i Kommunallagens § 118 angivna gränsvärdena.

Det är också värt att notera att koncernens ackumulerade underskott i år är 525 €/invånare. Detta innebär att om trenden med ökande ackumulerade underskott fortsätter riskerar man att överskrida även denna i kommunallagen stipulerade gräns för kriskommun.

Gällande Kommunallagens § 110 är det värt att notera att de ackumulerade underskotten, i.o.m. bokslutet för 2019 även i koncernen börjar vara av den storleken att om inte trenden av underskott bryts kommer det att vara synnerligen utmanande att täcka de ackumulerade underskotten inom ramen för budget-ekonomiplanen i enlighet med kommunallagens krav, varmed klassificering som kriskommun oundvikligen aktualiseras.

Nyckeltal	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Periodens resultat, konc	-2.725	7.674	-689	-8.036	-848	-3.308	-211	3.493	12.256	-879	-4.810
Ackumulerade över-/underskott, konc	-32.380	-24.439	-24.786	-32.366	-33.214	-26.714	-24.589	-20.980	-8.739	-9.643	-14.462
Ackumulerade över-/underskott, €/inv, konc	-1.118	-840	-880	-1.122	-1.157	-931	-866	-747	-314	-349	-525

Ur tabellen ovan framstår att Raseborg haft ett kumulativt underskott i koncernbalansen sedan nuvarande kommunallag trädde i kraft år 2015. Vidare kan konstateras att de positiva resultaten för åren 2016 och 2017 inte räcker till att täcka det kumulativa underskottet staden hade i koncernbalansen år 2015.

Enligt övergångsbestämmelserna för Kommunallagen som trätt i kraft 2015 bör det ackumulerade underskottet täckas t.o.m. 31.12.2020, om det ackumulerade underskottet år 2015 var över 500 €/invånare är tidsgränsen 31.12.2022. Om det ackumulerade underskottet inte täcks inom denna tidsgräns aktualiseras ett utvärderingsförfarande i enlighet med Kommunallagens § 118.

Enligt vad som framstår i tabellen ovan var det ackumulerade underskottet i balansen för Raseborgs kommunkoncern 866 €/invånare år 2015. Detta innebär att staden bör ha det kumulativa underskottet i koncernbalansen täckt senast 31.12.2022 för att undvika klassificering som kriskommun och ett därpå följande utvärderingsförfarande i enlighet med Kommunallagens 118 §.

Beaktat årets resultat, rådande Corona-epidemi samt gällande budget-ekonomiplan har revisionsnämnden svårt att se att Raseborg de kommande åren skulle klara av att balansera ekonomin i enlighet med vad som avses i Kommunallagens 110 § och 118 §.

4.3 Balansering av ekonomin enligt kommunallagen framöver

Gällande balanseringen av ekonomin lyfter revisionsnämnden fram att framöver kommer delvis nya kriterier att tillämpas för utvärderingsförfarandet. De nya kriterierna tas i bruk år 2022 och beräknas då på bokslutsuppgifter för året 2020. De nya kriterierna ersätter de fyra punkterna nämnda föregående stycke.

De nya kriterierna i Kommunallagens § 118 är:

- 1) förhållandet mellan årsbidraget och avskrivningarna i kommunens koncernresultaträkning är under 80 procent,
- 2) kommunens inkomstskattesats är minst 2,0 procentenheter högre än den vägda genomsnittliga inkomstskattesatsen för alla kommuner,
- 3) beloppet av lån och hyresansvar per invånare i kommunens koncernbokslut överskrider det genomsnittliga beloppet av lån och hyresansvar i alla kommuners koncernbokslut med minst 50 procent,
- 4) koncernbokslutets kalkylmässiga låneskötselbidrag är under 0,8.

För Raseborgs del ser dessa nyckeltal ut som följande i boksluten för åren 2018 och 2019:

Nyckeltal	2018	2019	Landet (2018)
1) Årsbidrag i % av avskrivningarna, konc	94,3 %	64,1 %	111 %
2) Inkomstskattesats	22 %	22 %	19,84 %
3) Lånestock inkl. hyresansvar €/inv, konc	5.604 €	5.899 €	6.540 € (exkl. hyresansvar)
4) Låneskötselbidrag, konc	0,9	0,7	1,5

Ur sammanställningen kan konstateras att i bokslutet för år 2019 överskrider nyckeltalen för punkterna 1, 2 och 4 gränserna som framöver anges i Kommunallagens 118 §.

Revisionsnämnden poängterar särskilt vikten av en fungerande och aktiv koncernstyrning och –uppföljning för att med målstyrning och uppföljning kunna påverka koncernsamfundens verksamhet och ekonomi och där via koncernens nyckeltal, enligt vilka de lagstadgade kriterierna för utvärderingen av koncernens ekonomis balans utformas. Revisionsnämnden föreslår att man i en allt större utsträckning skulle formulera konkreta, mätbara ekonomiska målsättningar för stadens dottersamfund och deras nyckeltal, genom vilka man skulle få möjligheten att påverka koncernbokslutets nyckeltal.

5 Personalen

Raseborg har fastställt en personalstrategi för åren 2018-2021. Vid slutet av år 2019 hade staden 1.850 anställda vilket motsvarar en minskning med 63 personer jämfört med föregående år (1.913). Sjukfrånvaron 2019 var 29.931 kalenderdagar vilket motsvarar 16,2 dagar per person och utgör en marginell minskning mot föregående år 16,5 dagar.

Under året har en personalenkät utförts. Svarsprocenten var 60 % år 2019. Enligt personalbokslutet visar personalenkäten för 2019 att personalen blivit nöjdare än i föregående års enkät. Utvecklingssamtal har under året utförts med 85 % av personalen.

6 Sammanfattning

Det ekonomiska utfallet för räkenskapsperioden var -6,17 m€ jämfört med budgeterade + 1,3 m€. Det kumulativa underskottet uppgår nu till 11,5 m€. Stadens verksamhetsbidrag var -168,9 m€ mot -169,5 m€ i den ändrade budgeten som således underskreds med ca 0,6 m€. Överskridningar noteras inom Omsorgsavdelningen 520 t€ (0,5 %) efter tilläggsanslag om 4 m€. Överskridningen hänför sig till specialistsjukvården.

Investeringarna var budgeterade till 12,2 m€(netto) medan utfallet blev 10,5 m€ och därmed 1,7 m€ under det budgeterade.

Stadens lånebörda var vid bokslutet 2019 4.177 €/inv och är 1.138 € högre än landets medeltal 3.039 €/inv (2018). Koncernens lånebörda vid slutet av året var 5.192 €/inv, året innan var motsvarande tal 4.642 €/inv medan landets genomsnitt var 6.540 €/inv år 2018.

Raseborgs ekonomiska utveckling visar på en negativ trend som vore viktig att bryta – stadens nyckeltal är sämre än landets genomsnitt på många punkter.

Rådande budget-ekonomiplan visar på en positiv resultatutveckling. Revisionsnämnden poängterar dock att rådande Corona-epidemi kan komma att ha kännbara konsekvenser på stadens ekonomi som inte avspeglas i rådande budget-ekonomiplan.

Enligt Kommunallagen bör kommunerna balansera sin ekonomi. Raseborgs nyckeltal överskrider de i rådande kommunallags § 118 angivna gränserna på två punkter.

Kommunallagens § 118 kommer att revideras framöver. De nya gränsvärdena tas i bruk 2022 och tillämpas på bokslutssiffrorna 2020. För Raseborgs del överskrider nyckeltalen i bokslutet 2019 tre av dessa gränsvärden.

Enligt övergångsbestämmelserna för Kommunallagen som trätt i kraft 2015 bör det ackumulerade underskottet täckas t.o.m. 31.12.2020, om det ackumulerade underskottet år 2015 var över 500 €/invånare är tidsgränsen 31.12.2022. Om det ackumulerade underskottet inte täcks inom denna tidsgräns aktualiseras ett utvärderingsförfarande i enlighet med Kommunallagens § 118.

Raseborgs kommunkoncerns ackumulerade underskott år 2015 var 866 €/invånare. Detta innebär att staden bör ha det kumulativa underskottet i koncernbalansen täckt senast 31.12.2022 för att undvika klassificering som kriskommun och ett därpå följande utvärderingsförfarande i enlighet med Kommunallagens 118 §. I bokslutet 2019 var kommunkoncernens ackumulerade underskott 525 €/invånare.

Beaktat årets resultat, rådande Corona-epidemi samt gällande budget-ekonomiplan har revisionsnämnden svårt att se att Raseborg de kommande åren skulle klara av att balansera ekonomin i enlighet med vad som avses i Kommunallagens 110 § och 118 §.

7 Underskrifter

Raseborg ___ / ___ / 2020

Ann-Katrin Bender

Reija Mettovaara

Christer Forsskåhl

Ann-Christine Forsell

Kerstin Gottberg

Magnus Gottberg

Jussi Karhila

Patrick Jönsson

Tatu Tyni